

'Het was een kwestie van overleven'

Van kindsoldate tot mensenrechtenadvocate

tekst

Erzsó Alföldy

Hoe dun de scheidslijn tussen dader en slachtoffer kan zijn, bewijst het levensverhaal van de Oegandese Agnes Ocitti. De voormalige kindsoldate studeerde rechten, onder meer in Utrecht, en werkt nu als mensenrechtenadvocate in haar eigen land.

Agnes Ocitti was dertien jaar oud en zat op een katholieke meisjesschool in Noord-Oeganda, toen zij samen met 137 andere meisjes werd ontvoerd door het Lord's Resistance Army (LRA) van rebel-leider Joseph Kony. De adjunct-directrice van de school slaagde er in, met gevaar voor eigen leven, de meeste van haar leerlingen weer vrij te krijgen. Op dertig meisjes na, onder wie Agnes Ocitti.

Drie maanden in jungle

Ocitti zat drie maanden vast in de jungle en was getuige van verkrachtingen, moord- en martelpraktijken. Ook moest zij meehelpen een klasgenote, die had geprobeerd te ontsnappen, dood te knuppelen. 'Het was een kwestie van overleven', zegt Ocitti hier desgevraagd over. Toen zij zelf dreigde aan een legercommandant 'uitgehewelijkt' te worden, besloot zij zich, samen met een vriendinnetje, te verbergen. Zij slaagden erin te ontsnappen.

De vraag hoe zij haar leven vervolgens heeft opgepakt, beantwoordt Ocitti gelaten: 'Wij hadden het geluk dat wij vanuit school waren

ontvoerd, die niet in ons eigen dorp was, dus konden de rebellen ons niet opsporen toen wij eenmaal weer thuis waren. Want vaak gaan de rebellen de ontsnapte kindsoldaten achterna en vermoorden zij dan niet alleen hen maar ook hun familie en andere dorpingen. Of dwingen zij de kinderen hun eigen familieleden en dorpsgenoten te doden. Geen wonder dat voormalige kindsoldaten niet altijd met open armen worden onthaald door hun eigen omgeving.'

'Ik heb veel geluk gehad'

Veel geluk

Ocitti benadrukt veel geluk te hebben gehad. Niet alleen werd zij door haar familie en leraren na haar terugkeer met veel liefde en zorg omringd, ook kon zij haar ervaringen delen met een halfbroer die net als zij als kindsoldaat had gediend. Daarnaast ontving zij ook professionele hulp voor het verwerken van alle verschrikkingen die zij had meegemaakt.

Ocitti: 'Ik denk dat mijn ervaringen destijds mij hebben gemaakt tot wie ik ben, zowel als persoon als in mijn werk. Ik help nu families die hun huis terug willen krijgen, nadat zij, op de vlucht voor de LRA, jarenlang in vluchtelingenkampen hebben gezeten.'

Agnes Ocitti

- 1981: geboren in Kitgum, Oeganda
- 1986: ontvoerd door de Lord's Resistance Army maar ontsnapt na drie maanden
- 2004-2007: studeert rechten in Kampala
- 2007-2009: loopt stage bij het Internationaal Strafhof in den Haag
- 2008-2009: doet de masteropleiding 'Internationale mensenrechten en straffhoven' aan de Universiteit Utrecht
- 2009-heden: werkt als mensenrechtenadvocate in Gulu, Oeganda